

**ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

УДК 378.018:004.773+004.738.5 (73)

Малярчук Олена Валентинівна

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ
СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ**

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Житомир – 2010

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Сейко Наталія Андріївна,

Житомирський державний університет імені Івана Франка, кафедра соціальної педагогіки і педагогічної майстерності, доцент кафедри.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, доцент

Шуневич Богдан Іванович,

завідувач кафедри іноземних мов та технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

кандидат педагогічних наук

Шумаєва Світлана Петрівна,

доцент кафедри практики іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Захист відбудеться 13 квітня об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 14.053.01 Житомирського державного університету імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. В. Бердичівська, 40, другий поверх, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. В. Бердичівська, 40.

Автореферат розісланий 12 березня 2010 р.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства передбачає запровадження у навчально-виховний процес ВНЗ новітніх педагогічних технологій, забезпечення можливостей для оновлення змісту й методів навчання, способів подання навчальної інформації, розширення доступу до системи безперервної освіти.

Однією з прогресивних форм навчання, що здатна забезпечити систему підготовки та безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня спеціалістів, може стати дистанційна, яка відповідає логіці інноваційного розвитку суспільства в інтересах кожної людини.

Упровадження основних положень Болонської декларації у контексті реформування вищої школи України зумовило інтерес до дистанційної освіти, орієнтованої на забезпечення відповідності вітчизняних освітніх стандартів міжнародним вимогам та повноправну участь України в розбудові європейського та світового освітнього простору.

Організація дистанційного навчання як проблема педагогічної теорії і практики знайшла своє відображення в Указі Президента України „Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні” (2000), Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (2000), Законі України „Про Національну програму інформатизації” (2001), „Положенні про дистанційне навчання” (2004).

Провідні положення теорії дистанційної освіти стали предметом дослідження російських та українських науковців П. Стефаненка, В. Олійника, Б. Шуневича та ін.; питання дидактики і методики дистанційного навчання розглядаються в роботах учених О. Андрєєва, Є. Полат, С. Сисоевої та ін.; аналіз соціально-психологічних, соціально-педагогічних та організаційних аспектів дистанційної освіти за кордоном та в Україні поданий у наукових розвідках В. Бикова, П. Дмитренка, Н. Мараховської, Ю. Пасічника, О. Собаєвої, Т. Кошманової, С. Шумаєвої та ін.; технології створення дистанційного курсу висвітлюються у працях Г. Козлакової, В. Кухаренка, Н. Сиротенка та ін., кадрового забезпечення дистанційного навчання у дослідженнях Л. Бендової, Т. Громової, Ю. Деражне, П. Закотнової, Т. Койчевої та ін.

Актуальність дослідження проблеми розвитку дистанційної освіти в Україні зумовлена, на нашу думку, низкою *суперечностей*, які потребують свого вирішення, а саме між: швидким розвитком глобального інформаційного простору та нерозробленістю сучасних дистанційних технологій у сфері

надання освітніх послуг; необхідністю введення у навчально-виховний процес ВНЗ новітніх інформаційних технологій та недостатністю науково-теоретичних та методичних розробок у цій галузі; потребами розвитку гуманітарної освіти в державі, у тому числі і шляхом запровадження дистанційних програм такого профілю, і недостатністю технологічного та організаційно-методичного забезпечення навчального процесу; потребою особистості в отриманні комплексу освітніх послуг відповідно до індивідуальних потреб та низьким рівнем розвитку сегменту дистанційного навчання в сфері освіти України.

Зважаючи на те, що Сполучені Штати Америки стали однією з перших країн, де накопичено значний досвід реалізації ідей дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти, який недостатньо досліджений з порівняльно-педагогічної точки зору і фрагментарно представлений у вітчизняній теорії та практиці, а тому є малодоступним для освітніх політиків, теоретиків і практиків, темою дисертаційного дослідження обрано: **„Дистанційне навчання в системі вищої гуманітарної освіти Сполучених Штатів Америки”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка і є складовою комплексної теми „Формування професійної майстерності вчителів в умовах Європейської інтеграції” (державний реєстраційний № 0106V005409). Тема дисертаційного дослідження затверджена вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 12 від 23. 04. 2005 р.) та узгоджена у Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології АПН України (протокол № 2 від 28. 02. 2006 р.).

Мета дослідження – комплексне вивчення теоретичних засад, змісту та організаційно-методичного забезпечення дистанційного навчання у Сполучених Штатах Америки задля використання його позитивного досвіду в системі вищої гуманітарної освіти України.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан дослідженості проблеми дистанційної освіти у науково-педагогічній літературі та визначити головні теоретичні підходи до її вирішення.
2. Уточнити базові поняття дослідження: „дистанційна освіта”, „дистанційне навчання”, „гуманітарна освіта США”.
3. Проаналізувати зміст, структуру та організаційно-методичне забезпечення дистанційної освіти у вищій гуманітарній освіті США.
4. Окреслити можливості використання досвіду організації

дистанційного навчання в системі гуманітарної освіти США у вітчизняній вищій школі.

Об'єкт дослідження – дистанційне навчання у системі вищої гуманітарної освіти США.

Предмет дослідження – зміст та організаційно-методичне забезпечення дистанційного навчання у системі вищої гуманітарної освіти США.

Методологічну основу дослідження складають положення про діалектичний взаємозв'язок суб'єктів освітнього процесу; системно-структурний та особистісно-діяльнісний підходи, що дозволяють розглядати дистанційну освіту як можливість індивідуалізації освітнього розвитку особистості; інформологічний підхід, за допомогою якого визначалася специфіка й головні характеристики віртуального освітнього простору в системі вищої гуманітарної освіти США; теорія відкритої освіти, яка окреслює перспективи розвитку дистанційного навчання в майбутньому; теорія постіндустріального суспільства, у межах якої окреслена специфіка впливу соціально-економічних та соціокультурних чинників на розвиток дистанційної освіти в США та Україні.

Теоретичною основою дослідження стали концептуальні положення методології порівняльної педагогіки (Б. Вульфсон, О. Джуринський, Н. Лавриченко, С. Лісова, М. Лещенко, З. Малькова, Н. Ничкало, Л. Пуховська, А. Сбруєва О. Сухомлинська та ін.); філософські концепції освіти та навчання, в тому числі вищої гуманітарної освіти (В. Андрущенко, Г. Васянович, С. Вітвицька, І. Зязюн, Б. Гершунський, О. Дубасенюк, В. Кремень, П. Саух та ін.); концептуальні теорії дистанційної освіти (А. Андреев, О. Густир, Є. Полат, В. Солдаткін, А. Хуторської, Б. Шуневич, С. Щенніков та ін.); американські концепції розвитку теорії і практики вищої гуманітарної освіти (Ф. Альтбах, Н. Барбаліс, Д. Бок, Дж. Дудерштад, О. Романовський та ін.).

Джерельну базу дослідження становлять кодекси законів про освіту Сполучених Штатів Америки; директиви та нормативні акти урядів штатів та Департаменту освіти США; статистичні матеріали, що відображають основні показники розвитку дистанційного навчання в країні; аналітичні матеріали акредитаційних агенцій, асоціацій, культурно-освітніх організацій, а також різноманітних провайдерів дистанційного навчання; монографії та наукові публікації американських та інших зарубіжних учених з окресленої проблеми (Т. Бейтс, Дж. Боат, Р. Гаррісон, Т. Еванс, Д. Кіген, А. Кей, Г. Кірслей, М. Мур, Х. Ператон, О. Петерс, Г. Рамбл, Д. Сьюарт, Б. Гольмберг, Д. Шейл, Е. Шілз та ін.); матеріали періодичних видань США та інших зарубіжних країн у галузі змістового та організаційно-методичного забезпечення дистанційної

освіти (Canadian Journal of University Continuing Education (2001-2006), Comparative Education (1980-1985), Distance Education (1980-2008), Journal of Educational Media (2000-2002), Journal of Distance Education (1989-2004), Journal of Higher Education (1973-1975), Higher Education (1999-2007), ICDE Bulletin (1985-1988), International Journal of Lifelong Education (1991-2006), International Journal of Teaching and Learning in Higher Education (2004-2006), Open Learning: the Journal of Open and Distance Learning (1986-1999)).

Методи дослідження: *аналітико-синтетичні* (аналіз психолого-педагогічної і філософської літератури з проблеми дистанційного навчання в Україні та за кордоном, а також стану дистанційної освіти у вищій гуманітарній школі США та України, підготовки тьюторів для забезпечення дистанційного навчання, порівняння розвитку дистанційної освіти у різних країнах Європи та Сполучених Штатів Америки; систематизація та узагальнення отриманих дослідницьких матеріалів; моделювання алгоритму дистанційного навчання у системі гуманітарної освіти США; синтез і формалізація даних дослідження); *інтерпретаційні* (вивчення сутності та специфіки навчальних програм вищих гуманітарних закладів США, програм дисциплін дистанційних курсів); *проектувальні* (визначення структури дистанційної освіти США, виокремлення етапів її становлення та прогнозування розвитку дистанційної освіти в Україні).

Організація дослідження. Дослідження здійснювалося у три етапи.

На *першому* – (2004-2005 рр.) вивчено стан розробленості проблеми дистанційної освіти в Україні, проаналізовано передумови її розвитку в європейських країнах та США, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дисертаційної роботи, складено програму дослідження.

На *другому* – (2006-2008 рр.) здійснено аналіз науково-теоретичних підходів до проблеми дистанційної освіти, виокремлено етапи розвитку дистанційної освіти в історико-педагогічному контексті; проведено категоріально-понятійний аналіз проблеми дистанційного навчання; обґрунтовано зміст, структуру та принципи дистанційної освіти у вищій гуманітарній школі США; вивчено організаційно-методичне забезпечення дистанційної освіти у ВНЗ Сполучених Штатів Америки.

На *третьому* – (2008-2009 рр.) узагальнено результати дисертаційної роботи, сформульовано рекомендації щодо використання досвіду дистанційної освіти США в українській вищій гуманітарній школі, завершено оформлення текстової частини дослідження.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у тому, що: *вперше* проведено комплексний аналіз дистанційного навчання у системі вищої гуманітарної освіти США як структурного компонента освітнього

простору; уточнено категоріально-понятійний апарат дослідження: „дистанційне навчання”, „дистанційна освіта”, „гуманітарна освіта в США” з метою окреслення специфіки досліджуваних освітніх явищ в американській теорії і практиці дистанційного навчання; виділено історичні етапи розвитку дистанційної освіти у Сполучених Штатах Америки задля відстеження еволюції наукових розробок та практики навчання в умовах просторово-часової віддаленості суб’єктів освітнього процесу; виокремлено науково-теоретичні підходи до аналізу проблеми дистанційної освіти, представлені у вітчизняних та зарубіжних психолого-педагогічних дослідженнях, а також працях з філософії, історії, соціології освіти; уточнено структуру та принципи діяльності системи дистанційної освіти США як цілісного педагогічного об’єкта із взаємопов’язаними й взаємозумовленими процесуально-змістовими компонентами; *удосконалено* шляхи впровадження дистанційної освіти з урахуванням зарубіжного досвіду з метою поширення дистанційних освітніх послуг у галузі вищої гуманітарної освіти України; *подальшого розвитку* набули основні положення порівняльної педагогіки вищої школи. У науковий обіг уведено раніше неопубліковані англомовні джерела, історичні факти, що стосуються організації дистанційного навчання в США.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що його основні висновки та положення можуть бути використані при створенні науково-методичного забезпечення для дисциплін „Порівняльна педагогіка”, „Педагогіка вищої школи”, „Методика викладання у вищій школі”, у системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів та при розробці навчально-методичного забезпечення дистанційної форми навчання у системі вищої гуманітарної освіти. У результаті проведеного дослідження сформульовано рекомендації щодо впровадження досвіду організації дистанційного навчання у США у практику вищої гуманітарної школи України.

Апробація результатів дослідження відбулася у формі доповідей та повідомлень на 15 науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема, *міжнародних*: „Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво” (Луцьк, 2006), „Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та за кордоном” (Горлівка, 2006), „Формування професійної компетентності вчителя в умовах європейської інтеграції” (Київ-Житомир, 2005), „Україна в євроінтеграційних процесах: проблеми і перспективи” (Київ, 2006), „Професійна підготовка майбутніх учителів в умовах інформаційного суспільства” (Житомир, 2007), „Науково-методичні засади управління якістю освіти в університетах” (Київ, 2009); *всеукраїнських*: „Тendenції розвитку професійно-педагогічної освіти в Україні і за кордоном” (Житомир, 2006),

„Новаторські навчально-виховні заклади в історії розвитку освіти в Україні” (Житомир, 2007), „Шляхи і методи забезпечення подальшого творчого зростання обдарованої молоді” (Житомир, 2008).

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 14 публікаціях, з яких усі одноосібні, у тому числі: 8 статей у фахових наукових виданнях; 4 у збірниках наукових праць, 2 – тези доповідей на конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, 5 додатків (на 67 сторінках) і списку використаних джерел (370 найменувань, 128 з яких – іноземними мовами). Повний обсяг дисертації становить 299 сторінок друкованого тексту, основний текст викладено на 188 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність визначено мету, завдання, об’єкт, предмет, методологічні й теоретичні основи, методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, відображено апробацію та впровадження результатів наукового пошуку.

У **першому розділі** – „Дистанційна освіта як науково-педагогічна проблема” – вивчено стан дослідженості проблеми дистанційної освіти в філософській, історичній, та психолого-педагогічній літературі; представлено основні науково-теоретичні підходи, визначено головні етапи становлення та провідні світові моделі дистанційного навчання; подано технологічні характеристики дистанційної форми навчання; окреслено категоріально-понятійний апарат.

Дистанційну освіту розглянуто як об’єкт науково-теоретичних пошуків, у зв’язку з чим у дисертації виділено головні теоретичні підходи, що сформувалися у вітчизняній та зарубіжній науці протягом тривалого періоду дослідження цього педагогічного феномена: гуманістичний, синергетичний, особистісно орієнтований та інформологічний. Їх розгляд дозволяє стверджувати, що методологічне значення для наукового аналізу проблеми дослідження мають теорія постіндустріального суспільства та теорія відкритої освіти.

Обґрунтовано, що на розвиток системи дистанційного навчання в постіндустріальному суспільстві впливають, насамперед, глобалізаційні, інтеграційні процеси та впровадження інформаційних технологій, що розглядаються як передумови функціонування інформаційно-освітнього середовища для „освіти впродовж життя” в різних країнах світу.

Найбільш характерними особливостями дистанційного навчання, виокремленими в дисертаційному дослідженні, визначено: гнучкість, модульність, паралельність, далекодію, асинхронність, масовість, рентабельність, трансформацію функціональних характеристик суб'єктів освітнього процесу, інформативність та соціовідповідність, інтернаціональність.

На основі аналізу різних форм навчання на відстані, починаючи з найдавніших часів, доведено, що дистанційне навчання у сучасному його тлумаченні розвивалося починаючи з епістолярної та кореспондентської форми. З'ясовано, що до кінця ХІХ дистанційна освіта виокремилася як самостійна форма навчання, що функціонувала як сегмент додаткової та продовженої освіти. У роботі окреслено *етапи становлення й розвитку дистанційної освіти (ХІХ – поч. ХХІ ст.)*, головним критерієм виокремлення яких став рівень розвитку інформаційного суспільства та технологізація сфери освіти: 1) епістолярно-кореспондентський (середина ХІХ – 30-ті роки ХХ), головними характеристиками якого стали: використання технічних можливостей листування; поява перших підрозділів кореспондентського навчання в університетах; нормативно-правове оформлення кореспондентської форми навчання як дистанційної; трансформація змістового та навчально-методичного забезпечення дистанційної освіти; 2) етап розвитку заочної форми навчання як дистанційної (30-90 рр. ХХ ст.), що визначається інституалізацією дистанційного навчання як способу надання освітніх послуг; нормативним та соціальним виокремленням студентів заочного навчання; розробка спеціального методичного та дидактичного забезпечення; 3) технологічний етап (20-60-ті рр. ХХ ст.), характерний, насамперед, для США як світового лідера у створенні технологічних інновацій в освітній сфері; його сутність полягає у залученні створених інформаційних технологій для надання освітніх послуг; 4) етап становлення відкритої моделі освіти (60-ті рр. ХХ – 10-ті рр. ХХІ ст.), що визначається започаткуванням діяльності перших відкритих університетів, створенням інформологічного підґрунтя дистанційного навчання на засадах використання ТV та Інтернет-технологій, переведенням теорії і практики надання освітніх послуг у віртуальну сферу. Досліджено провідні світові моделі організації дистанційного навчання (за А. Бейтсом) – дуальну, братської домовленості та віртуальну.

Аналіз головних етапів становлення та розвитку дистанційної освіти в різних країнах світу дав змогу виділити три головні *групи передумов*, що детермінували цей процес: 1) соціально-економічні: потреби ринку праці в якісній освіті та нових формах навчання, розвиток інформаційних технологій у соціально-економічній сфері; необхідність фінансування дистанційної форми

навчання; 2) соціокультурні: розробка і змістова специфіка освітньої концепції в суспільстві; рівень культури наукової праці в галузі дистанційної освіти; здатність суспільства до сприйняття технологічних інновацій; 3) організаційно-методичні: наявність організаційно-методичного забезпечення та гнучкості нормативно-правової бази дистанційної освіти, ступінь автономності університетів США.

Результатом аналізу наукових досліджень у галузі теорії і практики дистанційного навчання стало виділення *головних форм організації дистанційної освіти* (центри дистанційного навчання, віртуальні університети, контрактні об'єднання навчальних закладів, консорціуми), а також виокремлення *дистанційних технологій навчання*, притаманних більшості сучасних постіндустріальних держав – мережева, кейс-технологія, змішана.

Здійснений у дисертаційному дослідженні категоріальний аналіз проблеми дослідження дозволив визначити його базові поняття. *Дистанційне навчання* тлумачиться як процес засвоєння знань, умінь та навичок за умови просторово-часової віддаленості суб'єктів освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій; *дистанційна освіта* – як процес і результат оволодіння студентами певною системою знань, умінь і навичок за умови просторово-часової віддаленості суб'єктів освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

У **другому розділі** – „Загальні організаційно-педагогічні засади дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти США” – проаналізовано сутність та характеристики вищої гуманітарної освіти в США, а також представлено моделі та загальні стандарти дистанційної форми навчання у цій країні.

З'ясовано, що в системі вищої освіти та в теорії навчання Сполучених Штатів немає однозначного тлумачення поняття „гуманітарна освіта”, яке окреслюється в теоретичних розробках та нормативно-правових документах як „вільні науки” (Liberal Arts) та „гуманітарні науки” (Humanities). На основі вивчення історичного шляху розвитку американської вищої гуманітарної освіти виокремлено головні етапи її становлення: ранній період розвитку університетів (1636-1876 рр.) – виникнення перших гуманітарних коледжів, експорт освітньої моделі Оксфорда і Кембриджа в США; технологічний період (1876-1956 рр.) – прийняття закону Джастіна Морілла, домінування природно-технічних курсів над гуманітарними; інформологічний період (1956 р. – по теперішній час) – введення інформаційних та телекомунікаційних засобів інтенсифікації гуманітарної освіти США, створення дослідницьких університетів. *Критерієм* окреслених етапів визначено співвідношення

гуманітарного й природничо-наукового знання у вищій освіті США та рівень технологізації гуманітарного знання. Встановлено, що гуманітарна сфера відносно недавно стала використовувати дистанційні форми навчання порівняно з технічною та природничо-науковою. Доведено, що специфіка застосування дистанційного навчання у гуманітарній вищій освіті полягає в тому, що зміст дистанційного навчання має більш інтерактивний характер, а методика дистанційних форм і методів навчання не завжди передбачає онлайн режим застосування з огляду на відсутність особистісного контакту викладача і студента.

Дослідження засвідчило, що історія вищої школи США відображає еволюцію освітньої системи від британської традиції її елітності до філософії рівних можливостей, що визнається головним пріоритетом американського суспільства. Протягом тривалого часу історичного розвитку в Сполучених Штатах було сформовано суто американську модель освіти, стрижнем якої є діяльність університету. З'ясовано, що американська прагматична модель вищої освіти має сутнісні відмінності від класичної гуманістичної.

Аналіз розвитку вищої гуманітарної освіти в США засвідчив, що її підґрунтя визначається у площині становлення та еволюції гуманізму як освітньо-філософської парадигми. Гуманітарна освіта склала основу змістового компонента діяльності перших європейських університетів, досвід яких було перенесено в США. Виявлено, що в університетах Сполучених Штатів прийнято поділ на групи навчальних дисциплін за цикловим принципом, причому до гуманітарних наук входять, як правило, мовно-літературний цикл, філософсько-теологічний, мистецький та ін.

У дисертаційній роботі доведено, що віртуальний університет як провайдер альтернативної форми навчання є перспективним навчальним закладом (у тому числі для вітчизняної системи освіти), що може ефективно функціонувати поруч з традиційними навчальними закладами та бути конкурентоспроможним на ринку освітніх послуг.

Подано характеристику головних *моделей* дистанційного навчання в системі гуманітарної освіти США: сегментної (програми дистанційного навчання впроваджуються в навчальні плани традиційних навчальних закладів з метою забезпечення їх конкурентоздатності); бінарної (комерційні провайдери дистанційного навчання співпрацюють з навчальними закладами та надають свої веб-платформи й віртуальні навчальні середовища для споживачів дистанційних курсів); віртуально-університетської (віртуальні університети як освітні структури нового типу стають провайдерами програм дистанційного навчання на національному рівні та пропонують альтернативну освіту (на противагу класичній)); корпоративно-провайдерської (представлена

корпоративними провайдерами – компаніями, які впроваджують дистанційні курси з метою підвищення кваліфікації власних працівників).

Дослідження засвідчило: з метою ефективної реалізації програм дистанційного навчання у систему вищої гуманітарної освіти США розроблено стандарти успішної практики дистанційного навчання, що є умовами ефективної підготовки спеціалістів, оскільки вони відображають змістову, організаційну та результативну характеристики навчального процесу вищого навчального закладу. Серед проаналізованих у роботі стандартів виокремлено: централізований характер упровадження академічних програм дистанційного навчання в межах ВНЗ; технічну забезпеченість вищого гуманітарного навчального закладу; індивідуально-психологічну готовність студента до роботи з дистанційними курсами; можливість доступу до віртуальних освітніх ресурсів (насамперед, віртуальних бібліотек); наявність постійного зворотного зв'язку між суб'єктами навчального процесу; відповідність обсягів навчальних курсів традиційного та дистанційного навчання; постійний моніторинг якості дистанційних курсів; надання студентові можливості обирати не лише дистанційний курс, але й його змістову частину.

У **третьому розділі** – „Змістове та кадрове забезпечення дистанційного навчання у системі вищої гуманітарної освіти США” – подано характеристику змісту діяльності тьютора; проаналізовано організаційно-методичні та технологічні засади дистанційного навчання; подано результати визначення можливостей упровадження досвіду в практику діяльності вітчизняних гуманітарних ВНЗ.

На основі здійсненого аналізу кадрових та змістових характеристик дистанційного навчання в гуманітарній вищій школі США з'ясовано, що його центральною кадровою одиницею є тьютор, у той час як у традиційній вищій школі – викладач. Дослідження засвідчило, що професійна діяльність тьютора в системі дистанційного навчання суттєво відрізняється, що підтверджується аналізом наукових праць багатьох західних та американських учених (Д. Сьюарт, В. Тріндад, Б. Боат та ін.). Визначено специфіку *рольових профілів* тьютора, що реалізуються ним у системі дистанційної освіти – транслятора знань, експерта, провідника, змістового лідера. Окреслено *напрями* його професійної діяльності (проектувальний, консультативний, фасилітативний, організаторський) та професійні *функції* (управлінську, діагностичну, цілепокладання, мотиваційну, планування, комунікативну, контролюючу, рефлексивну, методичну).

У результаті дослідження виділено провідні професійні характеристики тьютора в дистанційній освіті: володіння педагогічними знаннями; розуміння

педагогічної сутності технологічного підходу до організації процесу навчання; здатність інтегрувати інноваційні технології в сферу дистанційної освіти; організаційну компетентність; гнучкість як здатність адаптуватися до умов роботи, які постійно змінюються; мобільність у процесі постійного професійного самовдосконалення; відкритість до кооперації з партнерами та навчальною організацією.

З'ясовано, що функції тьютора реалізуються через *організаційні форми* його діяльності, які характеризують її зміст: презентації, конференції, проектування, контроль навчальної діяльності, клуб-діалог студентів і тьютора, тьюторіал, недільна школа, група самопідтримки.

Доведено, що викладач у системі дистанційного навчання, традиційно окреслений у науковій літературі як тьютор, має певні спільні й відмінні характеристики з відповідним видом професійної діяльності у площині традиційної освіти.

Обґрунтовано організаційно-методичні та технологічні засади дистанційного навчання у системі вищої гуманітарної освіти США. Визначено, що організаційно-методичне забезпечення дистанційної форми навчання ґрунтується на реалізації організаційного алгоритму та методичного забезпечення цього процесу за допомогою регіональних акредитаційних агенцій, що забезпечують дистанційне оволодіння гуманітарними курсами.

У роботі розглянуто головні чинники, що детермінують вибір майбутнім слухачем дистанційного гуманітарного курсу в США: володіння об'єктивною інформацією про можливі результати його засвоєння для подальшої життєдіяльності; визначення можливих додаткових матеріальних витрат; володіння інформацією про наявну технічну та академічну допомогу.

Окреслено алгоритм проходження дистанційного курсу в системі вищої гуманітарної освіти США, а саме: тестування особистісних якостей майбутнього студента (онлайновий режим); зарахування на обраний дистанційний курс; оплата посеместрового навчання; закріплення тьютора; складання індивідуального академічного плану навчання для кожного студента; виконання передбаченої дистанційним курсом суми кредитів (можна достроково); складання підсумкових випробувань (залік, іспит, підсумкове тестування) в режимі онлайн або ж змішаному; отримання сертифіката про засвоєння дистанційного курсу; і/або продовження дистанційного навчання.

У дослідженні подано характеристику процесу акредитації дистанційних курсів у гуманітарній вищій школі США. Доведено, що акредитація дистанційного навчального закладу або навчальної програми визначається як показник якості освітніх послуг, які надаються студентам. Процес акредитації навчальних програм у структурі організаційного забезпечення дистанційної

освіти США займає особливе місце у діяльності традиційних й альтернативних вищих навчальних закладів, оскільки після цієї важливої процедури відповідні навчальні програми можуть бути впроваджені у навчальний процес. Охарактеризовано *два основні види* акредитації навчальних закладів, які надають право на присудження академічних ступенів в системі дистанційного навчання: інституційна та програмна.

На підставі проведеного аналізу становлення та розвитку дистанційної освіти у вищій гуманітарній школі США визначено можливості використання накопиченого позитивного досвіду у розвитку дистанційної форми навчання у гуманітарних ВНЗ України. Сформульовано основні завдання сучасного етапу розвитку системи дистанційної освіти в нашій країні: усвідомлення керівниками освіти, органами управління, професорсько-викладацьким складом і широкою педагогічною спільнотою доцільності, необхідності та можливості впровадження дистанційного навчання у вітчизняну освіту; створення національних, галузевих, регіональних місцевих підсистем дистанційної освіти і відповідних телекомунікаційних мереж з виходом до мережі Інтернет; розробка відповідних навчально-методичних комплексів та їх сертифікація; створення локальних телекомунікаційних мереж навчальних закладів з виходом до Інтернет і формування їх веб-сайтів; підготовка педагогічних кадрів; формування експериментальних навчальних груп та їх дистанційне навчання.

Головними проблемами створення та впровадження системи дистанційного навчання визначеними в дослідженні є: комп'ютерно-технологічна, організаційно-управлінська, психолого-педагогічна, фінансово-економічна та нормативно-правова, у зв'язку з чим було сформульовано рекомендації щодо розвитку дистанційної освіти в сфері вищої гуманітарної освіти України.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У дослідженні представлено комплексний аналіз важливої порівняльно-педагогічної проблеми – становлення та розвитку дистанційної форми навчання в системі вищої гуманітарної освіти Сполучених Штатів Америки. Проведене дослідження дає можливість зробити такі загальні висновки:

1. Головними науково-теоретичні підходами, сформованими у вітчизняній та зарубіжній науці протягом тривалого періоду дослідження цього педагогічного феномена, стали: гуманістичний, синергетичний, особистісно орієнтований та інформологічний. Доведено, що методологічного значення для наукового аналізу проблеми дослідження набувають теорії постіндустріального суспільства і відкритої освіти.

Провідними чинниками розвитку системи дистанційного навчання в умовах розвитку постіндустріальних суспільств вважаємо глобалізаційні, інтеграційні процеси та розвиток інформаційних технологій, які визначають необхідність побудови такого інформаційно-освітнього середовища, яке б забезпечувало можливості для отримання неперервної освіти, «освіти впродовж життя», а також для безперешкодного отримання визнаних у міжнародному співтоваристві академічних ступенів.

Аналіз педагогічних джерел дозволив виділити *характерні особливості*, притаманні дистанційному навчанню: гнучкість, модульність, паралельність, далекодія, асинхронність, масовість, рентабельність, зміни функціональних характеристик викладача та студента, опора на новітні інформаційні технології, соціовідповідність, інтернаціональність. Виокремлено головні етапи становлення й розвитку дистанційної форми навчання: епістолярно-кореспондентський, розвитку заочної форми навчання як дистанційної, технологічний та становлення відкритої моделі освіти.

У дослідженні доведено, що на розвиток дистанційної освіти впливала група передумов: потреби ринку праці; рівень розвитку інформаційних технологій; фінансування дистанційної форми навчання – як соціально-економічне підґрунтя становлення дистанційної форми навчання; розробка і змістова специфіка освітньої концепції в суспільстві; рівень культури наукової праці в галузі дистанційної освіти; здатність суспільства до сприйняття технологічних інновацій – соціокультурні передумови; потреба в якісній освіті та нових формах навчання, доступних для кожного громадянина – організаційно-методичні передумови.

Визначено головні форми організації дистанційного навчання, що склалися історично: центри дистанційного навчання, віртуальні університети, контрактні об'єднання навчальних закладів, консорціуми (асоціації), в яких поступово розвивалися провідні технології дистанційного навчання (мережева, кейс-технологія, змішана). На підставі наукового аналізу їх діяльності визначено головні *проблеми* організаційного та змістового характеру, а саме: уніфікація та стандартизація акредитаційного процесу в дистанційній освіті, особливо стосовно віртуальних університетів; проблема визнання дипломів слухачів дистанційних курсів залежно від типу та рівня університету; зниження рівня суб'єкт-суб'єктної комунікативної взаємодії та застосування у зв'язку з цим окремих методів та форм навчання у дистанційній освіті тощо.

2. У роботі подано сутнісну характеристику гуманітарної освіти шляхом тлумачення понять „гуманітарний”, „гуманістичний”. З'ясовано, що ця категорія не має однозначного визначення в нормативно-правових документах вищої освіти Сполучених Штатів, тому дефініції „вільні науки” (Liberal Arts)

та „гуманітарні науки” (Humanities) часто об’єднуються або визначаються як тотожні. Дослідження засвідчило, що в університетах США прийнято поділ на групи навчальних дисциплін за цикловим принципом, так до гуманітарних наук входять, як правило, мовно-літературний цикл, філософсько-теологічний, мистецький та ін.

Здійснений категорійний аналіз дозволив спроектувати визначення базових понять дослідження. Дистанційне навчання тлумачиться як процес засвоєння знань, умінь та навичок за умови просторово-часової віддаленості суб’єктів освітнього процесу.

Вища гуманітарна освіта США розглядається в дослідженні в контексті розвитку системи вищої освіти загалом, у зв’язку з чим визначено такі етапи її становлення: ранній період розвитку університетів (1636-1876 рр.); технологічний період (1876-1956 рр.); інформологічний період (1956 р. – по теперішній час).

У дисертації визначено базові *моделі* дистанційного навчання в системі гуманітарної освіти США: сегментна (впровадження програм дистанційного навчання у діяльності вищих навчальних закладів з традиційною формою організації навчально-виховного процесу); бінарна (що ґрунтується на партнерській співпраці провайдерів дистанційного навчання та вищих навчальних закладів різного рівня акредитації); віртуально-університетська (становлення віртуальних університетів як самостійних провайдерів програм дистанційного навчання); корпоративно-провайдерська (стрижневим суб’єктом якої є корпоративні провайдери, що розробляють і впроваджують дистанційні курси з метою підвищення кваліфікації власних працівників).

3. Визначено кадрову та змістову специфіку організації й розвитку дистанційної освіти в гуманітарній вищій школі США. Обґрунтована роль тьютора як кадрової одиниці дистанційного навчання у вищій гуманітарній школі США. У дослідженні доведено, що у зв’язку зі зміною умов професійної діяльності тьютора в дистанційній складовій системі вищої гуманітарної освіти трансформуються його рольові профілі (транслятора знань, експерта, провідника, змістового лідера) та професійні функції (управлінська, діагностична, цілепокладання, мотиваційна, планування, комунікативна, контролююча, рефлексивна, методична).

На основі наукового аналізу організаційно-методичних і технологічних засад дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти США встановлено, що методика і практика дистанційного навчання набула особливо швидкого розвитку в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. у зв’язку зі створенням новітніх інформаційних технологій. Доведено, що провідними чинниками обрання студентом (слухачем) дистанційного курсу в системі вищої

гуманітарної освіти США є: володіння об'єктивною інформацією про можливі результати засвоєння того чи іншого курсу для подальшої життєдіяльності; визначення можливих додаткових витрат на вивчення курсу; володіння інформацією про наявну технічну та академічну допомогу для вивчення гуманітарних дистанційних курсів. У роботі подано та проаналізовано алгоритм проходження дистанційного курсу в системі вищої гуманітарної освіти США.

Охарактеризовано процес акредитації дистанційних курсів у гуманітарній вищій школі США, що займає особливе місце у структурі організаційного забезпечення для традиційних та альтернативних вищих навчальних закладів. У роботі виокремлено *два основні види акредитації навчальних закладів: інституційну та програмну.*

Доведено, що акредитація програм дистанційного навчання узгоджує дистанційну освіту з традиційною, дозволяє вищим навчальним закладам дистанційного навчання, які відповідають вимогам держави до якості освітніх послуг, отримувати федеральну допомогу від уряду США та забезпечувати конкурентоспроможність вищих навчальних закладів дистанційного навчання на ринку освітніх послуг США.

4. У дослідженні проаналізовано наявний стан розвитку дистанційної освіти в гуманітарній вищій школі України. Представлено можливості використання прогресивного зарубіжного досвіду. Доведено, що головні проблеми створення та впровадження системи дистанційного навчання у вітчизняних гуманітарних ВНЗ вирішуються в площинах, у межах яких сформульовано рекомендації: 1) *в організаційно-управлінській:* створення єдиного Департаменту вищої дистанційної освіти при Міністерстві освіти України; створення спеціальних відділів дистанційного навчання при відповідних науково-дослідних інститутах Національної академії наук України (в тому числі – Академії педагогічних наук України); організація відділів дистанційного навчання у вищих гуманітарних навчальних закладах України; організація докваліфікації науково-педагогічних кадрів гуманітарних ВНЗ для роботи в системі дистанційного навчання тощо; 2) *в психолого-педагогічній:* заохочення наукових розробок у галузі теорії та практики дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти; введення додаткової спеціальності для підготовки дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора педагогічних наук – теорія і методика дистанційної освіти; обґрунтування моделей психологічної адаптації суб'єктів дистанційної освіти у вищій гуманітарній школі України; розробка теоретичних та практичних аспектів методики викладання в системі дистанційного навчання тощо; 3) *у фінансово-економічній:* розробка МОН

України стандартів та моделей фінансово-економічного забезпечення системи дистанційного навчання; спрямування спеціальних коштів на створення інформаційно-технологічного супроводу дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти; переструктурування фінансування соціального захисту дітей та молоді з особливими потребами для забезпечення їм можливостей навчання в дистанційній формі тощо; 4) *в комп'ютерно-технологічній*: розробка достатнього й оптимального інформаційно-технологічного забезпечення дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти України; розробка пакетів прикладних програм для гуманітарної дистанційної освіти; забезпечення вищих гуманітарних навчальних закладів та центрів дистанційного навчання необхідним обладнанням та технікою тощо; 5) *у площині нормативно-правового забезпечення*: розробка галузевих стандартів дистанційної форми навчання для гуманітарних наук, пакету нормативно-правового забезпечення організаційних, фінансових, кадрових, технологічних, методичних проблем розвитку дистанційної освіти в Україні, розробка акредитаційних стандартів дистанційної освіти тощо.

Дослідження не вичерпує проблеми вивчення зарубіжного досвіду запровадження дистанційної форми навчання. Тому, *перспективними напрямками* досліджень є визначення сутності та можливостей запровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у дистанційні курси в різних країнах світу; аналіз соціально-педагогічних можливостей дистанційної форми навчання щодо осіб з обмеженими функціональними можливостями тощо.

Результати проведеного дослідження відображено в таких **публікаціях автора**:

1. Малярчук О. В. Проблема дистанційного навчання у вітчизняних наукових дослідженнях / О. В. Малярчук // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Київ – 2005. – Вип. 8. – Кн. 2. – С. 369–373.

2. Малярчук О. В. Віртуальний університет як провайдер альтернативної форми навчання в сучасному освітньому просторі / О. В. Малярчук // Актуальні проблеми педагогіки : методологія, теорія, практика : зб. наук. праць. – Горлівка : Видавництво ГДПШМ, 2006. – Вип. 3. – Ч. 2. – С. 161–169.

3. Малярчук О. В. Акредитація програм дистанційного навчання як інноваційний компонент менеджменту освіти США / О. В. Малярчук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2007. – Вип. 35. – С. 171–175.

4. Малярчук О. В. Концептуальні теорії дистанційного навчання в світовій практиці / О. В. Малярчук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2008. – Вип. 37. – С. 178–182.

5. Малярчук О. В. Розвиток дистанційної освіти у XIX–XX столітті / О. В. Малярчук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2008. – Вип. 41. – С. 126–130.

6. Малярчук О. В. Головні етапи і тенденції розвитку вищої освіти у США / О. В. Малярчук // Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія. – Чернівці, 2008. – Вип. 392. – С. 58–63.

7. Малярчук О. В. Викладач в системі дистанційного навчання / О. В. Малярчук // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во ЕКМО, 2009. – Вип. 2. – С. 169–178.

8. Малярчук О. В. Загальні принципи та концепції діяльності системи дистанційної освіти США / О. В. Малярчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 4. – С. 157–162.

9. Малярчук О. В. Сучасні моделі дистанційного навчання в університетській освіті США / О. В. Малярчук // Шляхи і методи забезпечення подальшого творчого зростання обдарованої молоді : наук.-метод. зб. / за заг. ред. І. І. Якухна, Л. В. Корінної. – Житомир : ЖОППО, 2008. – С. 183–192.

10. Малярчук О. В. Підготовка магістрів дистанційного навчання в США / О. В. Малярчук // Україна в євроінтеграційних процесах : проблеми і перспективи : тези доповідей 2-ї, 3-ї, 4-ї міжнар. наук.-практ. конф., присвячених пам'яті першого президента МНТУ, академіка Юрія Бугая / упоряд. Л. П. Каліберда. – К. : Вид-во МНТУ, 2007. – С. 302–303.

11. Малярчук О. В. Соціокультурні чинники розвитку дистанційної освіти / О. В. Малярчук // Формування професійної компетентності майбутнього вчителя засобами інноваційних освітніх технологій : зб. наук. праць / за заг. ред. О. А. Дубасенюк, О. Є. Антонової. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2005. – Вип. 2. – С. 175–178.

12. Малярчук О. В. Дистанційне навчання в системі неперервної освіти: переваги і недоліки / О. В. Малярчук // Актуальні проблеми професійно-педагогічної освіти та стратегії розвитку : зб. наук. праць / за заг. ред. О. А. Дубасенюк, Л. В. Калініної, О. Є. Антонової. – Житомир : Вид-во ЖДУ, 2006. – С. 178–181.

13. Малярчук О. В. Розвиток дистанційної освіти в США (кінець XX – початок XXI століття) / О. В. Малярчук // Підготовка вчителя у контексті Європейського освітнього простору : зб. наук. праць / за ред. проф.

Левківського М. В. – Київ–Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2005. – С. 211–218.

14. Малярчук О. В. Дистанційна освіта як уніфікована форма навчання в сучасному світовому освітньому просторі / О. В. Малярчук // Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво : тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. студ., асп. і молодих науковців, Луцьк : 18–19 трав. 2006 р. : у 2-х т. / уклад. В. І. Лажнік, С. В. Федонюк. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – Т. 1. – С. 404–406.

АНОТАЦІЇ

Малярчук О.В. Дистанційне навчання у вищих гуманітарних навчальних закладах Сполучених Штатів Америки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2010.

Дисертація присвячується проблемі становлення та розвитку дистанційної форми навчання в системі вищої гуманітарної освіти Сполучених Штатів Америки. Визначено головні передумови розвитку дистанційного навчання в умовах постіндустріальних суспільств та його характерні особливості. Подано характеристику розвитку різних форм навчання на відстані, починаючи з найдавніших часів; здійснено аналіз розвитку дистанційної освіти як науково-теоретичного та практично-освітнього феномена.

У роботі розглянуто організаційно-методичні та технологічні засади дистанційного навчання, основні форми організації дистанційної освіти та базові технології навчання, провідні моделі, кадрові та змістові характеристики дистанційного навчання в системі вищої гуманітарної освіти США; алгоритм проходження дистанційного курсу студентом, характеристики процесу акредитації з метою використання позитивного досвіду в організації дистанційного навчання у гуманітарних ВНЗ України.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційна освіта, вища гуманітарна освіта в США, акредитація, провайдер, тьютор.

Малярчук Е.В. Дистанционное обучение в системе высшего гуманитарного образования Соединенных Штатов Америки. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.01. – общая педагогика и история педагогики. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франка, Житомир, 2010.

Диссертация посвящена проблеме становления и развития дистанционной формы обучения в системе высшего гуманитарного образования Соединенных

Штатов Америки. Определены главные предпосылки развития дистанционного обучения в условиях постиндустриальных обществ и его характерные особенности. Представлена характеристика различных форм обучения на расстоянии, начиная с давних времен; проанализировано развитие дистанционного образования как научно-теоретического и практически-образовательного феномена.

В работе рассмотрены организационно-методические и технологические основы дистанционного обучения, основные формы организации дистанционного образования и базовые технологии обучения, а также модели, кадровые и содержательные характеристики дистанционного обучения в системе высшего гуманитарного образования США, алгоритм прохождения дистанционного курса в гуманитарной высшей школе США с целью использования позитивного опыта в организации дистанционного обучения в гуманитарных вузах Украины.

Ключевые слова: дистанционное обучение, дистанционное образование, высшее гуманитарное образование в США, аккредитация, провайдер, тьютор.

Malyarchuk O.V. Distance Education in the Humanities Higher Education of the United States of America. – Manuscript.

The thesis on competing a scientific degree of a Candidate of Pedagogical Sciences by the speciality 13.00.01 – general pedagogics and history of pedagogics. – Zhytomyr Ivan Franko State University. – Zhytomyr, 2010.

The dissertation research is devoted to the formation and development of distance education in the system of humanitarian higher education in the USA. On the basis of the review of major national and international documents as well as scientific literature the main backgrounds of the development of the system of distance education in the postindustrial societies and its characteristic features are defined; the analysis of different stages of education beginning with the mid – XIXth century is considered; the development of distance education as theoretical-scientific and practical-educational phenomenon is analyzed; basic distance education technologies are defined; the main forms of the organization of distance education in the USA such as the centres of distance education, contract-based educational establishments, consortias and virtual universities are introduced. On the basis of scientific analysis the main problems and disadvantages of these forms are specified: the standardization of the accreditation process in distance education, the identification of different types of diplomas provided by a variety of distance educational establishments, the problem of interactive teaching methods.

The development of the system of humanitarian higher education of the USA is viewed through the system of higher education. The following periods of the

development of the system of humanitarian higher education of the USA are differentiated: the early period of the development of the American universities (1636-1876); the technological period (1876-1956); the informological period (1956-up to now). The models of distance education in the USA system of humanitarian higher education are considered.

The characteristics of the humanitarian distance education in the USA and the analysis of the basic models of the humanitarian distance education in the USA are revealed; the methodological-organizational and technological backgrounds of the humanitarian distance education in the USA are analyzed; the characteristics of the accreditation process of the distance education courses in the humanitarian higher distance education institutions are presented; the roles and the main professional functions of the tutor in the humanitarian distance education in the USA are revealed.

The modern conditions of the development of the system of distance education in the humanitarian higher education of Ukraine are analyzed; the recommendations as to the development of distance education in the area of the humanitarian higher distance education of Ukraine are put forward.

The dissertation presents the definitions of such categories as “Liberal Arts” and “Humanities”. The research proves that these categories aren’t strictly defined in the pedagogical literature in the USA or often defined as similar.

The algorithm of taking a distance education course in the higher humanitarian education in the USA is worked out in order to implement a positive experience of distance education practices into the Ukrainian humanitarian higher education context.

Key words: distance learning, distance education, higher humanitarian education, accreditation, provider, tutor.